

Fiches Pédagogiques

L'òra de partir

*Còp sec, com un ahualh de sautaprats vienuts deu desèrt, las mitralhadas que petan. La tarabastèra que vad hòla ! La màger part deu monde amassats, apielats sus la plaça, que corren de cap tà la carrèra baisha d'Orléans, los autes de cap tau portau de l'escòla. Que s'i possan, que s'i honhan en tot ensajar de non pas tumà's contra los arbes o las autòs parçadas suu carreròt qui se'n va de cap tà l'Arsenal. Hòus que son, òc hòus, sangbotits de paur, d'espanta. Que cridan, que cridassan, qu'uglan ! Marins shens capitani ! Ua mair que crida, que l'enteni aqui devath :
- On son passats los regents ?*

*Francis que se n'arrid e que'm ditz : - B'ei pèga aquera ! Que son ací dab nosautes, qu'espian aquesta pèça de teatre ! Qu'ei com un filme de guèrra, mes ací tot qu'ei vertadèr ! La horrèra qu'ei capvirada. Que caden, que s'esglaishan, que braman, que ploran. Dus fusilhèrs marins que corren en clinà's, e que's botan darrèr ua platana, que s'ajolhan, que visan, e que tiran de hiu. Que sudi com los autes, la calor deu halhèr e lo caumàs..." Que tiran adara de cap tà l'immòble de la Prefectura maritima ! " ce'm pensi. Los autes escolans que son fascinats per l'espectacle qui veden. Lo Juan, lo hilh de Na Múgica, que'm fot un pet dab lo cobde, en díser :
- Macarèu ! Qu'ei com un western !*

D'autas petaradas que ns'arriban de l'auta part de l'escòla, de cap a Santa-Cruz. Esbarriscladas, violentas. Lhèu que son mortèrs leugèrs de l'armada francesa o los de la Territoriau qui demoran au Fort du Santon, mes aquestes e n'an mortèrs ? O lhèu, que son los autes, los fellaghas, com disen lo monde, qui'ns tiran ? Cinc o sheis calhòcs que passan a hum dens lo cèu negre. Que'us segueishi drin dinc au Sporting. Puish, que pujan e que van de lis, de cap aus lors nids deu penent de la montanha qui cad, a pic, dens la mar. Qu'ei acerà sus la rota vielha de Mers-el-Kebir... Ne sèi pas perqué mes que pensi a Mamà ; lhèu que son los aloès de la Corniche, acerà a costat de la basa americana qui m'i hèn pensar ?

Sèrgi Javaloyès, in *L'òra de partir*, Escòla Gaston Febus, 1997

Vocabulari

Ahualh : tropa, eishami
Sautaprats : insèctes qui sautan
Tarabastèra : gran brut
Apielat : metut l'un sus l'auta
Honhar : possar fòrt
Sangbotits : pres per la páur, segotis per la páur
Uglar : cridar fòrt
Capvirada : qui a perdut lo cap
Esglaishar : espotir, aplatir
Bramar : uglar
Horrèra : tropa de monde
De cap tà : vèrs
Esbarriscladas : que vienèn de pertot
Fellagha : combatent d'Argeria
Calhòc : auseth de mar
Aloès : arbe exotic

Fica escolan :

I Compreneson generau : Q.C.M.

En quau país se debana ?

- en França
- en Argeria
- aus Estats-Units
- en Espanha

L'escena que's passa :

- au campèstre
- sus un camp de batalha
- per las carrèras d'ua vila
- au ras de l'estanquet de la pòsta

L'escena que's passa :

- a costat d'ua escòla
- au ras d'ua prefectura
- au ras d'ua glèisa

Qui ei lo narrator ?

- un sordat
- un escolan
- un regent

Los fellaghas que son :

- dançairas egipcianas deu melic desnudat
- combatents de la Guèrra deu Gòlfe
- nacionalistas argerians

Quan se debana ?

- dens las annadas 60 pendent la guèrra d'Argeria
- pendent la 2da guèrra mondial en julhet 1940
- pendent la guèrra de secession americana en 1862

II Compreneson apregondida

a) Quaus son los elements (lexicaus e estilistics) qui hèn pensar que lo tèxt e's debana :

- en Argeria
- au cantèr d'ua escòla
- a la guèrra

Quaus son los elements qui muishan la páur e la panica ?

b) Lo tèxt qu'ei bastit com un movement de camera :

- lo quau ?
- trobar las diferentas partidas qui justifican aquò.
- Quau ei l'intencion de l'autor en emplegar aqueth mejan ?

III Expression personau

- a) Imaginatx un dialòg enter Francis e lo narrator après la batalha.
- b) Qué pensatz de la colonisacion Francesa en Argeria ?

IV) Practica de la lenga

- a) Que i a tres expressions en aqueth tèxt : " de hum ", " de hui ", " de lis ". Segon lo contèxt, qué pòt significar cadua ?
- b) " que cridassan "
Quau ei lo sufíxe emplegat e qué significa ? Datz tres mots hargat dab lo medish sufíxe.
" carreròt ". Medisha question.
- c) " mitralhadas "
" petaradas "
Explicatz la formacion d'aqueths mots e balhatz tres exemples de mots hargats sus aqueth modèl.
- d) " que s'i possan, que s'i honhan "
Quin se pòt arrevirar aquestas frasas ?
Cercatz d'autes biais per exprimir l'impersonau.

Fica de l'ensenhair :

1èra òra

- 1) Legida deu tèxt peu professor shens que l'agin los escolans.
- 2) Distribuir Q.C.M. Segonda lectura.
- 3) Correccion collectiva

2au òra

- 1) Distribuir lo tèxt. Reactivacion en tornar léger.
- 2) Compreneson aprigondida de har en quate grops (a)
- 3) Mesa en comun deu resultat
- 4) (b) de har amassa
- 5) Arribar a un comentari sintetic comun

3au òra

1) Expression personau

- preparacion escriuta a casa
- a l'orau, devath la fòrma d'un debat

2) practica de la lenga

a)

- " de hum " : dab ua grana aviada. Balhar l'expression completa = " a hum de calhau ", extension dab " a hum de caishaus "
- " de hui " : en seguida, shens discontinhar, tostemps
- " de lis " : rapidament

b)

- " cridassar : sufíxe aumentatiu " às ". Sens pejoratiu, crits hòrts e òrres.

- " carreròt " : suffixe diminutiu

c) " mitralhadas, petaradas " : substantiu hargat suu participi passat feminin d'un vèrb deu 1èr grop.

d) Fòrma impersonau ; correspon a " on " en francés.

Autes biais :

- òm + tresau persona deu singular

- prumèra persona deu plurau

- tresau persona deu plurau

- expressions a sens collectiu : las gents + tresau persona deu plurau / lo monde + idem